

ASPECTES PROBLEMÀTICS DEL TURISME A LES BALEARS

Victor Garau

Per la brevetat de l'espai que ha de tenir el treball, no es preten cap anàlisi rigorosa del turisme, sino que aquest treball preten únicament fer un esborrany d'uns quants dels problemes que hi ha dins del turisme, i derivats d'ell dins la nostra economia.

A l'anar a fer un estudi sobre el que és o representa el turisme el primer problema que es troba és una manca d'estadístiques serioses del panorama econòmic de les nostres illes. Tal volta es pot començar per assenyalar la manca de fiabilitat de les estadístiques de població. En efecte, com a fet veure l'economista Antoni Campins, mentres que les estadístiques oficials registren un fort increment de població —d'ençà de la crisi del petroli— hi ha hagut una reducció de la població que de fet es pot estimar en unes 100.000 persones. Si observam el creixement de la població de dret segons els Padrons, en el període de 1973 a 1977 veurem que es registra un augment de 74.480 persones. La disparitat de les dades entre les d'Antoni Campins i les del padró d'habitants es eloqüent per si sola.

Unicament exposarem un altre exemple del que volem dir, i aquest encara més lligat a la problemàtica turística.

Si miram les dades de Turisme d'Eivissa a l'any 1977, podem veure una minva de les estades hoteleres de -0,70/o i de -4'250/o

en el nombre de turistes. Això s'ha de contrastar amb uns increments del 8,810/o per el tràfic aeri i d'un 18,90/o per el portuari. Les discordàncies de les xifres són també en aquest cas prou eloqüents.

Podem veure idò, que el problema és greu quan es fa necessari el treballar sobre dades estadístiques i encara ho és més quan es fa precís treure'n conclusions. El problema rau segurament en la fase de recollida de dades i creim necessari que es produeixi una millora en el sistema de recollida i d'actualització. No seria mala mesura de govern per part del nostre organisme autòmic la creació d'un eficaç Banc de Dades, que ens permetès conèixer millor la nostra realitat.

Un altre aspecte problemàtic del nostre turisme és el del creixement excessiu que ha mantingut. Així en el plaç de tretze anys, de 1965 a 1977, ha multiplicat per tres el seu volum, passant de 1,08 milions de turistes a 3,3 milions, i de 215,6 turistes per Km² a 663,9, xifra que encara que no venguin tots d'un pic és, creim molt elevada, tant i més si tenim en compte que entremig hi ha la crisi turística i que a l'any 1973 s'havia arribat a 3,5 milions de turistes ço que representava una "densitat" de 712,6 turistes per Km² (Vegeu quadres 1 i 2). Això representa un increment acumulatiu del 9,04 per cent anual, i si consideram no-

més fins a 1973 aquest increment resulta ésser del 14,21^o/o. Aquest increment tan exhorbitat, és fruit d'una decisió de política econòmica presa des de Madrid, d'anar a cercar la quantitat de divises en lloc de la rendabilitat de l'hosteleria per a les Balears. Se va anar a cercar un turisme de grans nombres en lloc d'un turisme de qualitat, lo qual permeté el desenvolupament industrial a d'altres indrets.

Fruit d'aquesta decissió són bona part dels problemes que actualment pateix l'economia d'aquest indret. En primer lloc podem dir que aquest gran creixement del turisme, no ha permés el decantar gaire recursos per a desenvolupar altres sectors d'activitat econòmica, la qual cosa ha fuit a una excessiva dependència de la nostra economia respecte del turisme. El turisme té l'inconvenient, tal com ja es sabia i la crisi del petroli va posar de manifest, de que és una de les activitats que es poden veure més fàcilment afectades per una crisi econòmica, puix les despeses en turisme no son despeses que responguin a necessitats imprescindibles. Es a dir que la nostra economia ha romàs fortament lligada a una activitat econòmica que és molt sensible a qualsevol crisi amb el trastorn que pot provocar al nostre sistema econòmic qualsevol alteració en el turisme. (Vegeu quadre 3).

Uns altres dels inconvenients que podem citar son els derivats del gran nombre de visitants. L'excesiva quantitat de turistes fa que de cada vegada sigui més car, —hi ho es per a tots, ja que bona part del finançament s'ha de fer a través d'inversió pública, i no hem d'oblidar que segons Miquel Alenyar l'Administració Central te un saldo favorable pel que fa a les nostres illes— el poder mantenir unes infraestructures adap-

tades a la quantitat de gent que n'ha de fer ús. Així per exemple, degut al gran nombre de visitants es fa necessari l'instal·lació de depuradores d'aigües residuals ja que la mar no pot absorbir-les. La nostra xarxa viaria es insuficient i es fa precis la creació d'autopistes, etc.

En altres casos el que es posa en perill és el nostre entorn o les nostres reserves. El consum creixent d'aigua fa que de cada vegada sigui més car el poder abastir a la població ja que de cada pic és més costosa la seva obtenció i s'ha d'anar a cercar més lluny. A part de que a vegades s'han usat el que en diuen "aigües fòsils", és a dir aigües acumulades en altres temps, però que l'actual ritme de pluges no permet la seva reposició, aquestes reserves, en conseqüència, un pic esmerçades, es poden considerar perdudes. A d'altres indrets l'excessiu consum d'aigües ha provocat una minva de la capa freàtica que ha anat retrocedint i deixant la porta oberta a l'aigua de mar, la qual cosa ha fet que s'hagin hagut de deixar com a improductius camps que abans eren d'horta i per lluitar contra aquesta penetració salina s'ha d'injectar aigua de les depuradores amb el consegüent cost que això comporta.

L'espai s'acaba, ja hem dit abans que no preteniem fer una exposició de tots els problemes, ni tan sols volem dir que siguin els més importants, n'hi ha molts d'altres derivats, en el del món del treball, el paisatge, l'urbanisme, l'ecologia, etc, que hom considerarà més o manco importants segons sa pròpia jerarquia de valors.

Aquí l'únic que s'ha volgut posar de manifest és la necessitat d'un replantejament seriós de la política econòmica racional a les nostres illes i d'una adequada ordenació del territori.

TAULA 1
EVOLUCIÓ TURISTES PER KM² A LES BALEARS

Anys	Milers de turistes	Tur/Km ²	Increment sobre t-1	Index
1965	1.081	215,6	00,0	100
1966	1.238	246,9	14,5	114,5
1967	1.402	279,6	13,2	130
1968	1.610	321,1	14,8	149
1969	1.935	385,9	20,2	179
1970	2.272	453,1	17,4	210
1971	2.914	581,2	28,3	270
1972	3.419	681,9	17,3	316
1973	3.573	712,6	4,5	331
1974	3.189	636,0	-10,7	295
1975	3.436	685,3	7,7	318
1976	3.122	622,7	-9,1	289
1977	3.329	663,9	6,6	308

TAULA 2
TURISTES PER HABITANT

Anys	Milers de turistes	Milers habitants	Turistes per habitant	Increment sobre t-1	Index
1970	2.272	533	4,3	00,0	100
1971	2.914	542	5,4	26,1	126,1
1972	3.414	549	6,2	15,8	146,1
1973	3.573	557	6,4	3,0	150,5
1974	3.189	565	5,6	-12,0	132,4
1975	3.436	598	5,7	1,8	134,8
1976	3.122	622	5,0	-12,6	117,8
1977	3.329	634	5,3	4,6	123,2

TAULA 3
COMPARANÇA ENTRE LES EVOLUCIONS DE:

- Estades turístiques
- Importacions (Port de Palma)
- Treball a l'hosteleria
- Treball a la construcció.

Incrementos percentuals

	Turisme	Importacions	Construcció	Hosteleria
1973/72	5,0	14,5	4,9	4,3
1974/73	-10,9	-10,5	-17,1	-24,3
1975/74	8,4	-7,9	-13,6	-49,4
1976/75	-12,2	6,3	-1,7	41,8
1977/76	7,9	11,0	-6,5	-20,0